

**DARBO SANTYKIŲ KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-05-05 Nr. K2-5
Vilnius

Posėdis įvyko 2022-05-05.

Posėdžio pirmininkė Miglė Wantens.

Posėdžio sekretorė Svetlana Kalinauskienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja; Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja; Šarūnas Orlavičius – Valstybinės darbo inspekcijos kancleris.

Profesinių sąjungų atstovai: Miglė Wantens – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovė; Evelina Šilinytė - Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė; Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė; Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Agnė Ribašauskienė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus teisininkė; Emilis Ruželė – Asociacijos „Investuotojų forumas“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovas; Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė; Aurelija Gabrielė Maldutytė - Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narė.

Kiti asmenys: Lukas Savickas – Lietuvos Respublikos Seimo narys; Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas; Dalia Mikalauskaitė – Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos atstovė; Asta Bekintytė – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Nepensinių išmokų skyriaus patarėja; Kristina Dudonytė – Lietuvos žmogaus teisių centro atstovė; Martyna Mickė – Seimo nario padėjėja; Ričardas Sartatavičius - Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius; Vaidotas Kalinauskas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vadovas; Silvija Araminė – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vyriausioji specialistė; Eigilė Čygaitė- Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovė.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Trišalės tarybos išvados pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 135 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1162.

2. Dėl Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.

3. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Įstatymų projektuose siūlomo teisinio reguliavimo:

3.1. Dėl Darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1093.

3.2. Dėl Darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1272.

Dėl posėdžio darbotvarkės.

Miglė Wantens informavo, kad Darbo santykių komisija susirinko Trišalės tarybos pavedimu. Komisijai pavesta detaliau išnagrinėti nemažai klausimų.

Ričardas Sartatavičius pasiteiravo, ar bus dirbama pagal darbotvarkę.

Miglė Wantens patvirtino, kad klausimai bus nagrinėjami iš eilės.

NUTARTA. Pritarti posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Dėl Trišalės tarybos išvados pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 135 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1162.

Lukas Savickas, Lietuvos Respublikos Seimo narys, informavo, kad projekto esmė išsamiai buvo pristatyta 2022 m. balandžio 26 d. Trišalės tarybos posėdyje, kuriame daugelis komisijos narių taip pat dalyvavo. Jis pabrėžė svarbiausius akcentus ir argumentus dėl savišvietos, sakydamas, kad pagal šiuo metu esamą reguliavimą galima susitarti dėl tokių atostogų, jei darbdavys sutinka, o šiuo pakeitimu siūloma, kad darbuotojas turėtų teisę gauti tokias atostogas. Kalbėjo, kad galėtų būti randamas ir finansinio paskatinimo mechanizmas, dėl to reiktų diskutuoti ir ieškoti sprendimo. Nurodė, kad pačiame Darbo kodekse tokio reguliavimo nerado. Pabrėžė, kad, jei Trišalė taryba pritartų projektui ir siūlytų ieškoti finansinio mechanizmo, tokią iniciatyvą būtų galima iškelti Seimo komitetuose.

Ričardas Sartatavičius pakartojo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija svarstė šį pasiūlymą ir iš esmės pritaria projektui bei tam, kad tokios atostogos neturėtų būti apmokamos. Atkreipė dėmesį, kad praktiniame gyvenime darbdaviams būtų sunku atskirti, kurios atostogos skiriamos mokymuisi, o kur tiesiog nemokamos atostogos.

Kęstutis Juknis klausė, ar Darbo santykių komisija gali teikti pasiūlymus projektui. Siūlė patikslinti nuostatą, kad „už mokymosi atostogas **gali būti** apmokama, jei tai aptarta kolektyvinėje sutartyje“. Taip pat siūlė papildyti 135 str. 5 p.: „Kolektyvinėse sutartyse gali būti nustatyta didesnė negu šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatyta mokymosi atostogų trukmė **ir apmokėjimo už jas tvarka**.“ Mano, jog taip būtų pozityviau ir šalims būtų palikta galimybė susitarti.

Lukas Savickas nurodė, kad tiek Darbo santykių komisija, tiek Trišalė taryba turėtų pateikti bendrą poziciją ir konkrečius pasiūlymus.

Aurelijos Maldutytės nuomone, galima pritarti teikiamam projektui, aprašymo ir apibrėžimo užtenka. Ji pritarė, kad Darbo kodekse negalima būtų numatyti papildomų išlaidų priskyrimo normalioms veiklos sąnaudoms, jei darbdavys apmoka savišvietos kursus, bet Seimo nario iniciatyva galėtų eiti toks papildomas pakeitimas. Kalbėjo apie pozicijos suderinimą su VMI, Finansų ministerija. Apibendrindama ji siūlė į šį klausimą žiūrėti kompleksiskai, kad nenukentėtų abi šalys.

Lukas Savickas pritarė, kad tai – ne Darbo kodekso reglamentavimo sritis, tačiau nurodė pritariantis, kad būtų galima daugiau ir plačiau diskutuoti, tobulinti ir ieškoti galimybių.

Evelina Šilinytė informavo, kad Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija šį pasiūlymą palaiko, tačiau LPSK siūlo apmokamas ar iš dalies apmokamas mokymosi atostogas, taip pat kalbėjo, kad per mokestinius įstatymus galbūt būtų galima sušvelninti darbdavių išlaidas.

Emilis Ruželė informavo, kad asociacija „Investors‘ Forum“ didelių prieštaravimų neturinti, taip pat jis nurodė pritariantis Aurelijos Maldutytės pasiūlymui, dėl kurio galėtų būti atskira diskusija.

Kęstutis Juknis pabrėžė, kad pagal dabartinę siūlymo nuostatą, kai parašyta „neapmokama“ darbdavys niekaip negalės VMI paaiškinti, kodėl jis apmokėjo. Siūlė parašyti, jei aptarta su darbdaviu arba jei aptarta kolektyvinėje sutartyje. Taip pat klausė, ar bus pažeidimas, jei darbdavys vis dėlto apmokės tokias atostogas.

Aurelija Maldutytė siūlė papildyti 4 p. „Darbuotojams, kurie mokosi savišvietos būdu, už mokymosi atostogas yra neapmokama, nebent kolektyvinėse sutartyse **ar šalių susitarimu**

susitarta kitaip“, nes yra įmonių, neturinčių kolektyvinių sutarčių. Kalbėjo, kad nereikėtų apsiriboti kolektyvinėmis sutartimis, reiktų žvelgti plačiau, gal tai galėtų būti numatyta ir darbo sutartyje.

Akvilė Razumienė taip pat siūlė palikti šalių susitarimo galimybę. Akcentavo bendrą nuostatą, kad tokios atostogos turėtų būti nemokamos.

Dalia Jakutavičė pasisakė apie situaciją, kai darbdavys apmokės už kursus, bet neapmokės už dienas. Taip pat kalbėjo apie Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 26 str. nuostatą, „(...) kai tokios naudos teikimas numatytas vieneto kolektyvinėje sutartyje ir šia nauda be diskriminacijos ir apribojimų turi teisę naudotis visi to vieneto darbuotojai“, o nemažai kolektyvinių sutarčių, pasak jos, taikoma tik profesinių sąjungų nariams.

Kęstutis Juknis replikavo, kad tik retais atvejais kolektyvinės sutartys būna taikomos tik profesinių sąjungų nariams. Siūlė tai numatyti kolektyvinėse sutartyse arba galbūt darbo sutartyse.

Aurelija Maldutytė nepritarė tokios nuostatos įrašymui darbo sutartyse, siūlė palikti darbuotojo ir darbdavio susitarimu.

Rūta Juršaitė informavo, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė nepritaria šiam projektui, yra pateiktas Vyriausybės projektas. Nurodė motyvus, kad dabartinis Darbo kodeksas tokius dalykus leidžia, nurodė 138 str. 5 d., 137 str. 7 d. Taip pat sakė, kad nėra tikslinga keisti Darbo kodeksą norint įrašyti vieną žodį „savišvieta“. Pabrėžė, kad politinis sprendimas bus priimtas Trišalėje taryboje, bet iš ekspertinės pusės manoma, kad visas reguliavimas yra jau dabar ir papildomai nieko nereikėtų.

Aurelija Maldutytė atkreipė dėmesį, kad šiuo metu pagal teisės aktus, darbdavys neprivalo suteikti tokių papildomų dienų, darbuotojas turi tik galimybę, bet ne teisę.

Rūtos Juršaitės nuomone, tai bus deklaratyvi norma, neįgyvendinama nuostata. Sakė, kad pritartų, jog papildomos garantijos būtų įtraukiamos į kolektyvines sutartis, - tokiu būdu būtų skatinamas kolektyvinių sutarčių pasirašymas.

Evelina Šilinytė atkreipė dėmesį, kad dabar yra teisė susitarti, o siūloma – pareiga darbdaviui suteikti ir teisė darbuotojui prašyti tokių dienų. Tai svarbi darbuotojui teisė. Taip pat kalbėjo apie Nacionalinę kolektyvinę sutartį, kurioje yra sveikatingumo dienos, o tai taip pat yra plati sąvoka, bet praktikoje veikia puikiai. Mano, kad tai tiktų ir savišvietai.

Miglė Wantens apibendrina, kad DSK nariai pritaria idėjai dėl tokio Darbo kodekso papildymo, išskyrus Vyriausybės atstovus. Turėtų likti nuostata, kad būtų galima susitarti dėl apmokėjimo kolektyvinėse sutartyse arba šalių susitarimu. Lieka bazinė nuostata, kad tokios atostogos būtų nemokamos, tačiau siūloma ieškoti būdų, kaip apmokėti nepažeidžiant kitų mokesčių teisės aktų. Vyriausybė šiai pozicijai nepritaria. Klausė, ar DSK nariai pritartų tokiai formulotei.

Aurelija Maldutytė pritarė apibendrinimui. Atkreipė dėmesį, kad Lietuvoje yra daug smulkaus verslo įmonių, kurios neturi kolektyvinių sutarčių.

Kęstutis Juknis klausė, kokiai nuostatai pritartų Vyriausybė. Baiminosi, kad projektui bus nepritarta.

Rūta Juršaitė nurodė, kad Vyriausybė tikslui pritaria, tačiau mano, kad reglamentavimo nuostatų užtenka ir dabar. Kolektyvinėse sutartyse ir susitarimuose galima numatyti papildomas nuostatas. Nurodė, kad galbūt reikėtų daugiau viešinimo, bet ne Darbo kodekso keitimo, tam, kad procesas vyktų. Dar kartą klausė dėl įrodymo galimybės dėl atostogų savišvietos būdu ir akcentavo, kad, jei nereikia įrodyti, tuomet ir tokių nuostatų nereikia.

Miglė Wantens apibendrina, kad bus fiksuojamos socialinių partnerių pozicijos ir bus siūloma sprendimus priimti politikams.

NUTARTA: Fiksuoti, kad

1. Darbdavių ir profesinių organizacijos pritaria Lietuvos Respublikos darbo kodekso 135 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1162 ir teikia šiuos siūlymus:

1.1. Projekto 4 punktą papildyti „ ar šalių susitarimu“.

1.2. Darbdavių organizacijų nuomone, tokios atostogos neturėtų būti apmokamos, tačiau taip pat projekto rengėjams siūloma papildomai diskutuoti ir ieškoti finansinio mechanizmo dėl darbdavio patiriamų išlaidų kompensavimo, apmokant darbuotojams savišvietos kursus.

1.3. Profesinių sąjungų nuomone, tokios atostogos galėtų būti apmokamos, jei tai sutarta kolektyvinėje sutartyje ar aptarta šalių susitarimu.

1.4. LPS „Sandrauga“ siūlo patikslinti nuostatą, kad „už mokymosi atostogas **gali būti** apmokama, jei tai aptarta kolektyvinėje sutartyje“. Taip pat siūlė papildyti 135 str. 5 p.: „Kolektyvinėse sutartyse gali būti nustatyta didesnė negu šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatyta mokymosi atostogų trukmė **ir apmokėjimo už jas tvarka.**“

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai nepritaria įstatymo projektui. Vyriausybės pozicija ir argumentai yra pateikti Vyriausybės nutarimo projekte dėl išvados.

2. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Silvija Araminė pristatė komisijos nariams, kokie pakeitimai yra siūlomi Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte. 6 str. 1 p. paaiškinama sąvoka, kas yra negautos pajamos (duodama nuoroda į Socialinio draudimo įstatymą). 8 str. 2 d. siūloma pailginti kreipimosi laikotarpį vietoj 6 mėnesių iki 12 mėnesių tam, kad visi gautų išmokas. 8 str. 6 d. siūloma, kad „Nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 30 dienų po Garantinio fondo nuostatuose nustatyta tvarka ir terminais gautos informacijos apie iš Garantinio fondo sumokėtos išmokos sumą įtraukia administratorių į darbdavio kreditorių sąrašą.“ 8 str. siūloma papildyti 8 d., nurodant, kad išmokos iš Garantinio fondo būtų paveldimos. 8 str. siūloma papildyti 9 d., kad darbuotojui gavus didesnę išmoką iš Garantinio fondo, susidariusią permoką turi grąžinti į Garantinį fondą nemokumo administratorius. 9 str. 1 d. siūloma, kad teisė gauti ilgalaikio darbo išmoką atleistiems darbuotojams (išskyrus atleistiems iš biudžetinių įstaigų ar Lietuvos banko) būtų susieta su darbdavio mokėtomis įmokomis. 11 str. 1 d. siūloma, įrašyti kad dėl ilgalaikio darbo išmokų asmenys galėtų kreiptis per 12 mėnesių vietoj 6 mėnesių. Ilgalaikio darbo išmokos galėtų būti skiriamos ir nesant atskiro darbuotojo kreipimosi. Tokiu būdu bus mažinama administracinė našta. Siūloma 11 str. papildyti 7 dalimi, kad ilgalaikio darbo išmokos būtų paveldimos. Pakeitimai įsigaliojė nuo 2023 m. sausio 1 d.

Aurelija Maldutytė paklausė, kodėl, jei darbdavys nesumokėjo mokesčių, darbuotojas neturėtų gauti išmokos. Išmoką darbuotojui garantuoja valstybė. Pritarė pasiūlymui, kad išmoka būtų paveldima. Dėl 12 mėn. – pusę metų papildomai užsitęs įmonių likvidavimas. Mano, jog šiuo klausimu trūksta nemokumo administratorių ekspertų nuomonės.

Silvija Araminė pateikė pavyzdį, kai žmogus buvo nedraudiminiame laikotarpyje 10 m., o fondas įkurtas nuo 2017 metų. Žmogų atleido, vadovaujantis DK 57 str.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad, jei išmoka mokama pagal anksčiau gautas pajamas, tai žmogus nieko ir negauna.

Vaida Mackevičienė kalbėjo, kad buvo atvejis, kai žmogus 10 metų buvo nemokamose atostogose (nedraudiminis laikotarpis), neturėjo pajamų. DK 57 str. prasmė išnyksta. Dabar vertinamos pajamos, gautos iki atleidimo likus 12 mėn.

Emilis Ruželė paklausė, kokios šio atvejo priežastys. Mano, jog 6 mėnesiai yra labai ilgas laiko tarpas.

Dalia Jakutavičė nusistebėjo, kaip žmogus gali būti 10 metų nemokamose atostogose ir tai neužkliuvo nei vienai institucijai. Paklausė, ar numatoma riboti neišmokėtų išmokų iš Garantinio fondo dydžius ir kas į juos bus įskaičiuojama.

Silvija Araminė kalbėjo dėl termino ilginimo dėl išmokų iš Garantinio fondo nuo 6 iki 12 mėnesių. Įmonės likvidavimo laikotarpis neturi įtakos. Skaičiuoti pradėdama tada, kai yra

teismo nutartis ar kreditorių susirinkimo sprendimas. Kreipimosi laikotarpis sugretinamas su socialinio draudimo išmokomis. Maksimalus išmokų iš Garantinio fondo dydis – nuo 2020 m. 6 MMA (Įstatymo projektu dydis nekeičiamas). Dėl kreipimosi termino ilginimo (nuo 6 mėnesių iki 12) dėl ilgalaikio darbo išmokų kalbėjo, kad žmogus trijų mėnesių laikotarpyje negali grįžti pas tą patį darbdavį. Išmokos dydis priklauso nuo darbo stažo, o tai užtrunka suskaičiuoti, surinkti duomenis. Dėl nedraudiminio laikotarpio informacijos neturi.

Rūta Juršaitė priminė, kad DK nėra nustatyta termino nedraudimiam laikotarpiui. Tai susitarimo reikalas.

Aurelija Maldutytė paklausė, ar dėl vieno pasitaikiusio atvejo yra keičiamas įstatymas.

Silvija Araminė mano, jog tokių atvejų gali būti ir daugiau ateityje, bet galima diskutuoti.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, jog darbdavys nevykdė savo pareigos, o baudžiamas darbuotojas. Paminėjo, kad dažnai tik nuėjęs, pvz., į polikliniką, SODRĄ ar į Darbo ginčų komisiją darbuotojas sužino, kad už jį nebuvo mokėti mokesčiai.

Silvija Araminė kalbėjo, kad ilgalaikės išmokos mokamos iš darbdavio pajamų. Jos mokamos už ilgalaikį darbą. Ilgalaikio darbo išmoka mokama iš konkretaus darbdavio pajamų.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad ilgalaikės išmokos neturi būti susijusios su darbdavio mokesčių mokėjimu ar nemokėjimu į biudžetą. Jos turi būti skaičiuojamos nuo žmogaus gautų pajamų. Žmogus neturi gauti išmokos, jeigu nebuvo gauta pajamų.

Kęstutis Juknis paklausė, ar čia įeina ir tarpininkaujančios įmonės. Dešimt metų nemokamų atostogų be reikalo neatsirado. Taip neturėtų būti.

Vaida Mackevičienė paaiškino, kad vienoje įmonėje žmogui eilę kartų buvo tęstos nemokamos atostogos. Pranešimai dėl nemokamų atostogų buvo teikiami tvarkingai, Registre tai atrodė įprastai. Pabrėžė, kad toks atvejis buvo vienintelis.

Miglė Wantens apibendrino diskusijas. Reikėtų ekspertų nuomonės. Pagal pateiktas pastabas reglamentavimas galėtų būti tobulinamas (kreipimosi laikotarpis, įmokų mokėjimo susiejimas su teise gauti ilgalaikio darbo išmokas). Pasiūlė klausimą dar kartą svarstyti, kai įstatymo projekto rengėjai pateiks patikslintą reglamentavimą.

NUTRITA. Siūloma svarstyti klausimą dėl Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto dar kartą, gavus iš įstatymo projekto rengėjų patikslintą įstatymo projektą.

3. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimas Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Įstatymų projektuose siūlomo teisinio reguliavimo:

3.1. Dėl Darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1093.

3.2. Dėl Darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1272.

Miglė Wantens pasiūlė apjungti abiejų įstatymų projektų dėl DK 138 str. pakeitimų svarstymą. Priminė, kad klausimas jau ne kartą buvo svarstytas Trišalėje taryboje.

Aurelija Maldutytė pasiūlė naikinti DK 138 str. Tai neskatina Lietuvoje gimstamumo. Kitos šalys mamadienių neturi. Politikai tuo piktnaudžiauja, nori priimti sprendimą darbdavių sąskaita. Darbdaviai patys paskaičiavo, kiek tai kainuos, nes apie tai paklausus atsakymas nebuvo gautas. Pateikė pavyzdį, kad Estija turi papildomas 7 kalendorines dienas, finansuojamas iš valstybės lėšų. Mano, kad galima būtų pailginti 5 darbo dienom atostogas tam tikrai asmenų grupei ir mokėti iš biudžeto. Pateikė Lenkijos pavyzdį – 16 valandų per metus arba 2 dienos papildomų atostogų suteikiamos turintiems vaikų. Kalbėjo dėl neįgaliųjų. Mano, kad

papildomos dienos turėtų būti apmokamos ir biudžeto. Pasiūlė nepritarti projektams, o susitikti ir spręsti ir siūlyti Vyriausybei dėl papildomų dienų reikalingumo. Mano, jog pagalba turi būti teikiama kitokiu būdu.

Miglė Wantens pasitikslino, ar siūloma dėl naujo reglamentavimo teikti siūlymus jau kitam Trišalės tarybos posėdžiui.

Aurelija Maldutytė mano, kad reikia teikti naują nuomonę, kalbėti apie sistemos keitimą. Pasiūlė susitikti, pvz., po savaitės ir tada sudėlioti naujus pasiūlymus.

Miglė Wantens padėkojo už išsakytą nuomonę.

Emilis Ruželė pritarė Aurelijos Maldutytės nuomonei, kad siūlomų nuostatų reikėtų atsisakyti visiškai. Mano, kad tai yra ekonominė klaida, kad neteisinga teigti, jog trūksta laiko. Pasirūpinti šiomis grupėmis trūksta pinigų (pvz. darželiai vasarą nedirba). Žmogus turi dirbti ir užsidirbti, o laisvalaikis yra visai kita. Papildomas atostogas žmogus naudoja kada nori ir kaip nori. Mano, kad dar reikia svarstyti šiuos klausimus iš esmės, kad tiktų visiems.

Ričardas Sartatavičius pritarė Aurelijos Maldutytės ir Emilio Ruželės nuomonei. Kalbėjo, kad mamadieniai ir tėvadieniai yra pilnai apmokami ir dabar kainuoja darbdaviams 146 mln. eurų per metus. Jei būtų pritarta projektams, tai kainuotų papildomai apie 100 mln. eurų. Socialinius klausimus reikia spęsti kitaip.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad iš dalies pritaria darbdaviams. Priminė, kad DK yra sąvoka šeiminiai įsipareigojimai, tad tuo ir reikia vadovautis. Nesutinka, kad būtų apmokama iš biudžeto (SODROS). Kalbėjo, kad daugumoje šalių SODRA pradeda mokėti trisdešimtą arba trisdešimt pirmą ligos dieną, o iki tol moka darbdavys. Pas mus yra atvirkščiai, nors darbuotojas tam tikromis ligomis dažnai suserga dėl darbo. Jeigu norima keisti sistemą, tai turėtų būti ne Darbo santykių komisijos diskusija, o reikėtų įtraukti politikus, visuomenę, įvairias organizacijas, žmones su negalia. Mes patys šio klausimo neišspėsime.

Dalia Mikalauskaitė kalbėjo, kad galėtų pritari dėl kito požiūrio dėl šeimos pareigų ir darbo derinimo. Priminė, kad Konstitucijoje numatyta prievolė rūpintis vaikai iki 18 metų ir vaikų prievolė rūpintis tėvais. Neįgaliaisiais turėtų rūpintis valstybė. Žmogus finansiškai negalės samdyti auklės, o pats dirbti. Kalbėjo, kad diskriminuojami ne tik žmonės, turintys negalią, bet ir tie, kurie kartu su jais gyvena. Valstybė – tai visi joje gyvenantys žmonės. Priminė, kad negalia neišnyksta, kai ją turinčiam žmogui sueina 18 metų. Kalbėjo, kad įrodyti, jog gyvenama kartu, galima gavus iš savivaldybės deklaraciją. Pabrėžė, kad laiko nenupirksi. Tie, kas rūpinasi artimaisiais, turinčiais negalią, anksčiau laiko praranda sveikatą. Kalbėjo, kad prieš dvylika metų nuspręsta, kad žmonės, turintys negalią, gyvens atviroje bendruomenėje, todėl visa našta tenka kartu gyvenantiems artimiesiems. Šeimai reikia pagalbos, kadangi nėra kitos alternatyvos, išskyrus globos namus.

Evelina Šilinytė informavo, kad Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos valdyba iš principo pritaria pasiūlymams, o dėl konceptualaus pakeitimo galima būtų diskutuoti.

Kęstutis Juknis kalbėjo apie socialiai atsakingą valstybę. Darbdaviai naudoja ekonominę poziciją. Mano, kad niekas nesikeis, jei nebus keičiama socialinė politika. Mano, kad reikėtų keisti ir Konstituciją. Reikėtų ne diskusijų, o užsakyti studiją šiuo klausimu. Pareigūnai, viešojo sektoriaus darbuotojai labai patenkinti tomis dienomis, jos perkeltos į kolektyvines sutartis, susitarimus, tačiau supranta ir darbdavius.

Miglė Wantens kalbėjo, kad dėl DK 138 str. išsakytos skirtingos pozicijos. Siūloma, jog reikia platesnių diskusijų, studijų, ypač akcentuojant žmonių, turinčių negalią, teises. Reikia sisteminių pokyčių šiuo klausimu. Pasiūlė informuoti Trišalę tarybą, kad reikia esminių sisteminių pokyčių, kaip derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, kaip spęsti ekonominius klausimus, kaip integruoti neįgalųjų teisių apsaugą.

Ričardas Sartatavičius kalbėjo, kad darbdaviai siūlo nepritarti projektui ir toliau jį svarstyti.

Miglė Wantens kalbėjo, kad profesinės sąjungos turi kitą nuomonę. Profesinės sąjungos nesiūlo nepritarti projektui, o siūlo jį tobulinti.

Evelina Šilinytė pasiūlė fiksuoti skirtingas nuomones.

Aurelija Maldutytė pasitikslino, ar visos profesinės sąjungos pritaria tam, kas yra siūloma. Paklausė, kokia yra Vyriausybės atstovų pozicija šiuo klausimu.

Rūta Juršaitė pritarė profesinių sąjungų siūlymui, kad reikia tobulinti sistemą. Informavo, kad dėl panašaus projekto Vyriausybė savo išvadą pateikė jau anksčiau, (pritare, kad auginantiems vieną vaiką kas tris mėnesius būtų skiriamas mamadienis/tėvadienis, o auginantiems du neįgaliuosius vaikus 2 dienos). Tai jau buvo svarstyta LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitete. Mano, kad ateityje reikėtų keisti reglamentavimą. Dėl kito projekto – nepritaria. Išvados buvo teiktos. Pažymėjo, kad atsižvelgiant į 2019 m. birželio 20 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinių asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES, patikslintos Darbo kodekso nuostatos dėl geresnių garantijų dėl kartu gyvenančių asmenų (dėl ne viso darbo laiko, nuotolinio darbo, darbo laiko režimo pasirinkimo, nemokamų atostogų suteikimo).

Dalia Mikalauskaitė kalbėjo, kad yra diskriminacija, kai prilyginami vienas vaikas su negalia ir vienas vaikas be negalios. Kalbėjo, jog yra keista, kad Vyriausybės atstovai nesilaiko 138 Konstitucijos straipsnio. Kalbėjo, kad neįgalių teisių konvencija galioja automatiškai. Reikia įgyvendinti Jungtinių tautų konvenciją, kadangi įgyvendintas tik 33 konvencijos str. 2 d.

Miglė Wantens užbaigė posėdį, sakydama kad išvados bus pateiktos Trišalei tarybai.

NUTARTA:

1. Darbdavių atstovai nepritaria Darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1093 ir Darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1272 ir mano, kad reikia teikti naują nuomonę dėl naujo reglamentavimo, sistemos keitimo.

2. Profesinių sąjungų atstovai iš principo pritaria pasiūlymams ir siūlo tobulinti įstatymų projektus, tęsiant diskusijas šiuo klausimu dėl sistemos keitimo.

3. Vyriausybės atstovė informavo, kad išvadas dėl įstatymų projektų Vyriausybė jau yra pateikusi, tačiau pritaria bendram siūlymui dėl sistemos tobulinimo.

Posėdžio pirmininkė

Miglė Wantens

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė